

Kesädiskusseja

Pami Aalto et al. aloittavat tässä *Politiikka*-lehdessä julkaistavan artikkelin toteamalla, että suomalaisessa politiikantutkimuksessa kiistellään vain harvoin julkisesti tieteenalan kotimaisten aikakausjulkaisujen sivuilla. Suomen politiikantutkijat ovat tunnetusti kriittistä väkeä, mutta suoraan osoitettua kritiikkiä ja kiistoja esiintyy harvemmin julkaistussa muodossa. Viime *Politiikka*-lehdessä (1/2006) julkaistiin otsikolla *Politiikan tutkimuksen sokeat pisteet* tutkijoiden puheenvuoroja siitä, mitä politiikantutkimuksen rajoituksia ja ongelmia tieteenalalla on yleisemmin nähtävissä. Tässä numerossa keskustelua käydään lisää, erityisesti kirja-arvioiden muodossa.

Politiikan tutkijoiden ja opetushenkilöiden materiaalinaan käytettyyn tutkimuskirjallisuuteen muodostuu väistämättä sellaisia lukutapoja, joilla muodostetaan nykyistä tieteenaladiskurssia. Kirja-arvioissakin tulee esille erilaiset tavat lukea tekstejä; kirjoja sekä referoidaan että esitellään, mutta myös luetaan kriittisesti siten, että parhaimmillaan tai pahimmillaan jokainen kirjoittajan väite asetetaan kyseenalaistamisen kohteeksi. Kriittinen lukeminen sisältää useita retorisia argumentaatiotapoja sekä vastavetoja, se on taistelua eri tulkitsijoiden omista reviiereistä tai hyökkäämistä oman reviiirinsä puolustamiseksi. Hyvä kirja-arvio on myös poliittinen teksti, joka osallistuu niiden valta-asemien muokkaamiseen ja saavuttamiseen, jotka määrittelevät tieteenalan omia totuuksia.

Tämä lähtökohta näyttää sisältyvän Michel Foucault'n tunnettuihin ajatuksiin vallan ja tiedon välisistä suhteista ja niiden kautta tapahtuvista taisteluista, joista koostuu yhdistelmä oman tiedon rajoista ja sisällöistä. Valtataisteluun kuuluu tapa kieltää uuden tai 'toisenlaisen' tiedon esittäminen tavalla, joka ei tunnu sisältyvän oman diskurssin rajoihin. Tiedon arkeologiassa (1969) Foucault määrittää tiedon siksi, mistä diskursiivisissa käytännöissä puhutaan, ja joka myös spesifioituu näiden käytäntöjen kautta. Ajatus ei ole vanhentunut siinä merkityksessä, millä tehdään poliittisia tilanvaltauksia asettamalla toisen kirjoittajan, ajattelijan tai tutkijan tietoa arvioiva ja kritisoiava näkökulma oman vieheen, tekstiin kohdistuvaksi 'arvioksi'. Tässä suhteessa tiedosta muodostuu tietty tila, jossa otetaan tila haltuun, tilan rajoja joko kavennetaan tai laajennetaan, tilaa muokataan tai koordinoidaan uudelleen siinä valossa, mitä oma tieto antaa periksi suhteessa toisen esittämiin totuuksiin.

Foucault'lle on ominaista myös huomio siitä, että 'tieto' ei hahmotu pelkästään teoreettisissa teksteissä, vaan joukossa käytäntöjä ja instituutioita. Erityisesti diskurssit ja diskursiiviset käytännöt ovat alisteisia ei-diskursiivisille ehdoille, joista hän mainitsee esimerkiksi juuri vallan. Valta sekä eräänlainen tekstien ja diskurssien politiikka sisältyy teksteihin siinä merkityksessä, miten myös toisenlaista tietoa pyritään hallitsemaan. Kesälukemiseksi *Politiikka* tarjoaakin erilaisia diskusseja, ja mahdollisia kiistojakin. Pami Aallon artikkeli pyrkii herättämään kriittistä keskustelua Suomen kansallisesta identiteettiprojektista tarkastelemalla keskustelua Q-metodologisesta lähtökohdasta. Kaisa Läh-

teenmäki-Smith sekä Soile Kuitunen takastelevat suomalaista tiede- ja teknologiapoliitikkaa prosessina, jota muokkaavat erilaiset diskursiiviset käytännöt. Poliittisesti kiinnostava kysymys on artikkelissa lanseerattu ns. teknologiaeliitti, joka näyttää olevan konsensiaalinen ryhmä, joka vastaa teknologiapoliittisesta päätöksenteosta tavalla, jonka demokraattisuus on ongelmallista. Numerossa on tällä kertaa myös lukuisten kirja-arvioiden ja -katsausten lisäksi Krister Lundellin sekä Risto Wallinin lektiöt. Muistutan samalla tuleviakin väittelijöitä mahdollisuudesta lähettää lektionsa julkaistavaksi lehden katsaus-osiossa, ja näin osallistua omalla näkökulmallaan muiden tutkijoiden tilanvaltauksiin.

Juhannuksen korvilla toivon kaikille erittäin rentoa kesää

KIA LINDROOS